

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 42
від 16 вересня 2020 року

**Про проект Закону України
“Про внесення змін до закону України “Про освіту”
щодо забезпечення якості навчальної літератури”
(реєстр. № 3900 від 17.07.2020)**

Зазначеним законопроектом пропонується внести зміни до Закону України “Про освіту”, які спрямовані на “встановлення чітких вимог до якості навчальної літератури, насамперед тієї, що використовуються у закладах повної загальної середньої освіти, та механізму перевірки дотримання цих вимог” (пункт 2 Пояснювальної записки). Необхідність прийняття законопроекту обґрунтовується низькою якістю навчальної літератури, зокрема шкільних підручників та посібників, які містять дискримінаційні вислови та зображення (випадки дискримінації на підставі статі, раси, етнічного походження, стану здоров’я, складу сім’ї тощо). Про це наголошено у пункті 1 Пояснювальної записки до законопроекту.

На запит Комітету отримано експертні висновки Міністерства освіти і науки України, Міністерства фінансів України, Національної академії наук України, Інституту законодавства Верховної Ради України. У зазначених висновках висловлені суттєві зауваження, пропозиції доповнення.

Головне науково експертне управління Апарату Верховної Ради України наголошує, що зміст проекту значною мірою повторює положення проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості навчальної літератури та засобів навчання” за реєстр. № 3684 від 18.06.2020 року. Зауваження наступні:

1. Відповідно до статті 4 Закону України “Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні”, який визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії дискримінації з метою забезпечення рівних можливостей щодо реалізації прав і свобод людини та громадянина, його дія поширюється на відносини між юридичними особами публічного та приватного права, місцезнаходження яких зареєстровано на території

України, а також фізичними особами, які перебувають на території України практично у всіх сферах суспільних відносин, у тому числі, у сфері освіти. Згідно з частини 2 статті 6 цього Закону всі форми дискримінації з боку державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, юридичних осіб публічного та приватного права, а також фізичних осіб забороняються. З огляду на зазначене, включення положень, які тим чи іншим чином забороняють дискримінацію в галузеве законодавство, є недоцільним.

Крім того, це може породити прецедент щодо необхідності включення антидискримінаційних положень і до інших законодавчих актів, що вбачається зайвим. ГНЕУ наголошує на тому, що більш логічним вбачається врегулювання на основі положень Конституції України (наприклад, не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками (ч. 2 ст. 24); шлюб ґрунтується на вільній згоді жінки і чоловіка (ч. 1 ст. 51) та законів України питань їх виконання в підзаконних нормативно-правових актах.

2. Потребує додаткового обґрунтування пропозиція законопроекту щодо виключення зі ст. 75 Закону положень, які визначають статус та повноваження Національної академії педагогічних наук України (ч. 2 чинної редакції ст. 75). Така пропозиція виходить за межі предмету законопроекту. Крім того, зауважимо, що, оскільки Національна академія педагогічних наук України згідно зі ст. 18 Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність” належить до однієї з національних галузевих академій наук в Україні, то порядок організації та особливості її діяльності повинні регулюватись цим спеціальним Законом.

3. Законопроект потребує відповідного техніко-юридичного вдосконалення. Зокрема, ст. 1 пропонується доповнити пунктом 15-1, хоча доповнюється частина 1 статті п.15-2.

Враховуючи викладене, Комітет вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про освіту” щодо забезпечення якості навчальної літератури” (реєстр. № 3900 від 17.07.2020), поданий народними депутатами України Совсун І.Р., Грищуком Р.П., Павленком Р.М., Бабаком С.В. та іншими, прийняти за основу.

2. Доручити представити висновок Комітету на пленарному засіданні Верховної Ради України Голові Комітету Верховної Ради з питань освіти, науки та інновацій Бабаку С.В.

Голова Комітету

С.В. Бабак